

Bölüm 5

AĞRIYI NASIL DEĞERLENDİRELİM

Prof. Dr. Şebnem RUMELİ ATICI

Giriş

Dünya Ağrı Derneği tarafından ağrı, doku hasarı veya muhtemel doku hasarı ile birlikte olan ya da böyle bir hasar süresince tanımlanan, hoş olmayan, duysal ve emosyonel deneyim olarak tarif edilmektedir (1). Ayrıca “The Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organization” tarafından ağrı, kan basıncı, nabız hızı, solunum hızı, vücut sıcaklığından sonra günlük ve sistematik olarak değerlendirilmesi gereken beşinci vital bulgu olarak kabul edilmiştir (2).

Yetersiz ve eksik ağrı tedavilerinin, somatik ve davranışsal problemlere neden olabildiği gösterilmiştir. Örneğin; yenidoğan yoğun bakım servislerinde uzun süre kalıp tekrarlayan ağrılı uyaranlara maruz kalanlarda psikolojik problemler saptanmıştır. Bu çocukların 18 aylıkken daha az kucağa geldiği ve 3-4 yaşlarında somatizasyona eğilimli oldukları gözlenmiştir (3,4). Bu nedenle özellikle çocuk hastalarda, ağrının tanımlanarak tedavi edilmesi, sadece o anlık klinik yaklaşım olarak düşünülmemelidir. Akut ağrı tedavisinin iyi sağaltımı, hastaların ilerideki yaşamlarında, kronik ağrı sendromları gelişme riskini de azaltmaktadır.

Sedasyon uygulanan hastada ağrı tanımlamasını yaparken göz önüne alınması gereken durumlardan en önemlisi hastanın ağrıya ait öyküsüdür. Bu hastaların ağrıları;

1. Sadece sedasyon ile uygulanacak girişim sırasında,
2. İşleme neden olan hastalığı nedeniyle sürekli,
3. Hastalığı nedeniyle aralıklı olarak tekrarlanan işlemler sırasında
4. Uzun süreli (kronik) olabilir (5).

Bu durumlar hastanın ağrı eşliğini farklı şekilde etkiler ve ilaçlara duyarlılığını da değiştirir.

İyi yönetilmiş ağrı tedavisi, hem sedasyona ihtiyacı azaltacak, hem de tedaviye uyumunu sağlayacaktır. Bu memnuniyetin sağlanması için öncelikle ağrının doğru ve etkin tanımlanması çok önemlidir.

Tablo 6. Davranışsal Ağrı Ölçeği. (Payen JF, 2001, Crit. Care)

Yüz ifadesi	Rahat	1
	Nispeten rahatsız (kaşlar düşük)	2
	Çok rahatsız (Göz kapakları kapalı)	3
	Yüzünü ekşitmiş	4
Üst ekstremitte hareketleri	Hareket yok	1
	Eller nispeten sıkılı Eller sıkılı	2
	Geçici kasılmalar	3
		4
Mekanik ventilasyona uyum	Tolere edebilir hareketler	1
	Sık öksürüğe rağmen tolere ediyor Ventilatorle savaşıyor Ventilasyonu kontrol	2
	edemiyor	3
		4

KAYNAKLAR

1. <https://www.iasp-pain.org/Taxonomy?navItemNumber=576#Pain>. Erişim tarihi: 19.04.2018
2. <http://www.jointcommisssioninternational.org/> erişim tarihi: 19.04.2018
3. Grunau RVE, Whitfield MP, Petrie JH, Fryer L. Early pain experience, child and family factors, as precursors of somatization: a prospective study of extremely premature and full term children. *Pain*, 1994; 58: 353-359
4. Grunau RVE, Whitfield MP, Petrie JH, Fryer L. Extremely low birth weight (ELBW) toddlers are relatively responsive to pain at 18 months corrected age compared to larger birth weight children. *Early Hum Dev*, 1993, 35; 232-233.
5. Vincent JL, Shehabi Y, Walsh TS, et al. Comfort and patient-centred care without excessive sedation: the eCASH concept. *Intensive Care Med*. 2016; 42 (6): 962-971
6. Goldschneider KR, Mancuso TJ, Berde CB, Pain and its management in Children. Loeser JD, Butler SH, Chapman CR, Turk DC (Eds) *Bonica's Management of Pain*. Lea and Pabinger, USA, 2001 ; 797-812,
7. Brenda C, McClain Kaval, JS Anand. Neonatal pain management. *The Pediatric pain handbook*. Eds. Deshpande JK, Tobias JD. Mosby 1998; 197-235.
8. Howard RF. Planning for pain relief. *Bailiere's Clin Anaesthesiol*, 1996, 10: 657-675
9. Ş Atıcı. Çocuklarda ağrının değerlendirilmesi. *Çocuk Ürolojisinde hasta yönetimi*, 18. Bölüm. Editör, Doruk E. *Türk Çocuk Ürolojisi Derneği, E-kitap*. 2015, 126-135.
10. Morton NS. Prevention and control of pain in children. *Br J Anaesth*, 1999, 83: 1, 118-129.
11. Anand KJS, McGrath PJ. *Pain in Neonates*, New York: Elsevier, 1993.
12. McGrath PJ, Finley GA. Measurement of pain. *Annales Nestle*, 1999; 57: 13-20,
13. McGrath PJ, Johnson G, Goodman JT, Schillinger J, Dunn J, Chapman J. The CHEOPS: A behavioral scale for rating postoperative pain in children. In: Fields HI, Dubner R, Cervero F eds. *Advances in pain research and therapy, volume 9: Proceedings of 4th World Congress on Pain*. New York: Raven Press, 1985; 395-402.

14. Lawrence J, Alcock D, McGrath P, Kay J, MacMurray SB, Dulberg C. The development of a tool to assess neonatal pain. *Neonatal Network*. 1993; 12: 59-64.
15. Grunau RVE, Craig KD. Pain expression in neonates: facial action and cry. *Pain*, 1987; 28: 395-410.
16. Chambers Ct, Reid GJ, McGrath P, Finley MI. Development and preliminary validation of a postoperative pain measure for parents. *Pain*; 1996; 68: 307-313.
17. Cohen LL, Lemanek K, Blount RL, Dahlquist ML, Lim CS, Palermo MT, McKenna KD, Weis KE. Evidence-based Assessment of Pediatric Pain. *Journal of Pediatric Psychology*, 33 (9); 2008; 939-995.
18. Hester NO, Foster RL, Kristensen K. Measurement of pain in children: Generalizability and validity of the pain ladder and the poker chip tool. In Tyler DC, Krane EJ eds. *Pediatric pain*. New York, Raven Press, 1990; 79-84,
19. Bieri D, Reeve RA, Champion GD, Addicoat L, Ziegler JB. The Faces Pain Scale for the self-assessment of the severity of pain experienced by children: Development, initial validation, and preliminary investigation for ratio scale properties. *Pain*; 1990; 41: 139-150.
20. Hicks CL, von Baeyer CL, Sappford PA, van Korlaar I, Goodenough B. The Faces Pain Scale-Revised: toward a common metric in pediatric pain measurement. *Pain*, 2001; 93; 173-183.
21. Stevens B, Johnston C, Petryshen P, Taddio A. Premature Infant Pain Profile. Development and initial validation. *Clin J Pain*, 1996; 12(1): 13-22.
22. Krechel SW, Bildner J. CRIES: a new neonatal postoperative pain measurement score. Initial testing and reliability. *Paediatric Anaesthesia*, 1995; 5: 53-61.
23. Willis MH, Merkel SI, Voepel-Lewis T, Malviya S. *Pediatr Nurs*, 2003; 29 (3): 195-198.
24. Johansson M, Kokinsky E. The COMFORT behavioral scale and the modified FLACC scale in pediatric intensive care. *Nurs Crit Care*, 2009; 14(3):122-130.
25. Benini F, Trapanotto M, Gobber D, Agosto C, Carli G, Drigo P, Eland J, Zacchello F. Evaluating pain induced by venipuncture in pediatric patients with developmental delay. *Clin J Pain*, 2004; 20(3):156-163.
26. Uyar M, Eyigör C: Kronik Ağrı Tedavisi. *Temel Anestezi*, Ed. Keçik Y, Güneş Tıp Kitapevleri 2012; 1023-1036.
27. Seya MJ, Gelders SF, Achara OU, et al. A first comparison between the consumption of and the need for opioid analgesics at country, regional, and global levels. *J Pain Palliat Care Pharmacotherapy* 2011; 25 (1): 6-18.
28. Chanques G, Sebbane M, Barbotte E, et al. A prospective study of pain at rest: incidence and characteristics of an unrecognized symptom in surgical and trauma versus medical intensive care unit patients. *Anesthesiology*. 2007; 107(5): 858-860.
29. Carrothers KM, Barr J, Spurluck B et al. American College of Critical Care Medicine. Clinical practice guidelines for the management of pain, agitation, and delirium in adult patients in the intensive care unit. *Crit Care Med* 2013; 41(1): 263-306.
30. Vincent JL, Shehabi Y, Walsh TS, et al. Comfort and patient-centred care without excessive sedation: the eCASH concept. *Intensive Care Med*. 2016; 42(6): 962-971.
31. Payen JF, Bru O, Bosson JL, et al. Assessing pain in critically ill sedated patients by using a behavioral pain scale. *Crit Care Med* 2001; 29 (12) 2258-2263.
32. Gelinac C, Fillion L, Puntillo KA, et al. Validation of the critical-care pain observation tool in

- adult patients. *Am J Crit Care*. 2006; 15 (4): 420-427.
33. Kotfis K, Zegan-Baranska M, Szydowski L, Zkowski M, Ely WE. Methods of pain assessment in adult intensive care unit patients-polish version of the CPOT (Critical Care Pain Observation Tool) and BPS (Behavioral Pain Scale). *Anaesthesiology Intensive Therapy*, 2017; 49: 66-72.
34. Gündoğan B, Onur C, Korhan EA, Demirağ K, Uyar M. Erişkin yoğun bakım hastasında ağrı değerlendirilmesi Critical Care Pain Observation Tool ölçeğinin Türkçe versiyonunun geçerlilik güvenilirlik araştırması. *J Turk Soc Intens Care* 2016; 14: 93-9.